

Rättsfallssamlingen

BESLUT AV DOMSTOLENS VICE ORDFÖRANDE

den 27 oktober 2021 *

”Interimistiskt förfarande – Artikel 279 FEUF – Ansökan om interimistiska åtgärder – Artikel 19.1 andra stycket FEU – Artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Effektivt domstolsskydd – Domares oavhängighet – Regelverk med disciplinåtgärder mot domare – Prövning av rättsfrågor avseende domares avsaknad av oavhängighet – Vite”

I mål C-204/21 R,

angående en ansökan om interimistiska åtgärder enligt artikel 279 FEUF, som ingavs den 7 september 2021,

Europeiska kommissionen, företrädd av K. Herrmann och P.J.O. Van Nuffel, båda i egenskap av ombud,

sökande,

med stöd av

Konungariket Belgien, företrädd av M. Jacobs, C. Pochet och L. Van den Broeck, samtliga i egenskap av ombud,

Konungariket Danmark, företrädd av M. Søndahl Wolff och V. Pasternak Jørgensen, båda i egenskap av ombud,

Konungariket Nederländerna, företrädd av M.K. Bulterman och J. Langer, båda i egenskap av ombud,

Republiken Finland, företrädd av H. Leppo, i egenskap av ombud,

Konungariket Sverige, företrädd av H. Shev, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, H. Eklinder, R. Shabsavan Eriksson, O. Simonsson och J. Lundberg, samtliga i egenskap av ombud,

intervenienter,

mot

Republiken Polen, företrädd av B. Majczyna, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: polska.

svarande,

meddelar

DOMSTOLENS VICE ORDFÖRANDE

efter att ha hört generaladvokaten A.M. Collins,

följande

Beslut

- 1 Genom sin ansökan om interimistiska åtgärder har Europeiska kommissionen yrkat att domstolen ska förplikta Republiken Polen att betala ett löpande dagligt vite till Europeiska unionens budget, för att förmå denna medlemsstat att utan dröjsmål följa domstolens vice ordförandes beslut av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593) (nedan kallat beslutet av den 14 juli 2021).
- 2 Ansökan har framställts inom ramen för en talan om fördragsbrott enligt artikel 258 FEUF, som väckts av kommissionen den 1 april 2021, med yrkande om att domstolen ska fastställa att:
 - Republiken Polen har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 19.1 andra stycket FEU och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) mot bakgrund av Europadomstolens rättspraxis avseende artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, samt artikel 267 FEUF och principen om unionsrättens företräde, genom att anta och bibehålla artikel 42a.1 och 42a.2, samt artikel 55.4 i ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (lagen om de allmänna domstolarnas organisation), av den 27 juli 2001 (Dz. U. 2001, nr 98, position 1070), i dess lydelse enligt ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (lag om ändring av lagen om allmänna domstolarnas organisation, lagen om Högsta domstolen och vissa andra lagar), av den 20 december 2019 (Dz. U. 2020, position 190) (nedan kallad ändringslagen) (nedan gemensamt kallade den ändrade lagen om de allmänna domstolarna), artikel 26.3, samt artikel 29.2 och 29.3 i ustawa o Sądzie Najwyższym (lagen om Högsta domstolen), av den 8 december 2017 (Dz. U. 2018, position 5), i dess lydelse enligt ändringslagen (nedan kallad den ändrade lagen om Högsta domstolen), artikel 5.1a och 5.1b i ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (lagen om förvaltningsdomstolarna), av den 25 juli 2002 (Dz. U. 2002, position 1269), i dess lydelse enligt ändringslagen (nedan kallad den ändrade lagen om förvaltningsdomstolarna), samt artikel 8 i ändringslagen, vilket innebär att det inte är tillåtet för någon nationell domstol att granska efterlevnaden av det unionsrättsliga kravet på att en domstol ska vara oavhängig och opartisk och ha inrättats enligt lag,
 - Republiken Polen har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 19.1 andra stycket FEU, artikel 47 i stadgan, artikel 267 FEUF och principen om unionsrättens företräde, genom att anta och bibehålla artikel 26.2 och 26.4–26.6 och artikel 82.2–82.5 i den ändrade lagen om Högsta domstolen, samt artikel 10 i ändringslagen, vilka ger Izba Kontroli Nadzyczajnej i Spraw Publicznych (avdelning för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter) vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen, Polen) (nedan kallad avdelningen för extraordinär kontroll och

offentliga angelägenheter) exklusiv behörighet att pröva klagomål och rättsliga frågor angående en domstols eller en domares bristande oavhängighet,

- Republiken Polen har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 19.1 andra stycket FEU, artikel 47 i stadgan och artikel 267 FEUF, genom att anta och bibehålla artikel 107.1.2 och 107.1.3 i den ändrade lagen om allmänna domstolar och artikel 72.1.1–72.1.3 i den ändrade lagen om Högsta domstolen, vilka innebär att en granskning av efterlevnaden av det unionsrättsliga kravet på att en domstol ska vara oavhängig och opartisk och ha inrättats enligt lag kan anses utgöra en disciplinär överträdelse,
 - Republiken Polen har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 19.1 andra stycket FEU genom att ge Izba Dyscyplinarna (avdelningen för disciplinära mål) vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) (nedan kallad avdelningen för disciplinära mål), vars oavhängighet och opartiskhet inte kan garanteras, befogenhet att pröva mål som direkt påverkar domares och biträdande domares ställning och ämbetsutövning, såsom ansökningar om att inleda straffrättsliga förfaranden mot domare och biträdande domare eller om att häkta dem, arbetsrättsliga och socialförsäkringsrättsliga mål angående domare vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen), samt ärenden rörande pensionering av dessa domare,
 - Republiken Polen har åsidosatt den rätt till respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter som garanteras genom artikel 7 och artikel 8.1 i stadgan, samt artiklarna 6.1 c och e, 6.3 och 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 2016, s. 1), genom att anta och bibehålla artikel 88a i den ändrade lagen om allmänna domstolar, artikel 45.3 i den ändrade lagen om Högsta domstolen och artikel 8.2 i den ändrade lagen om förvaltningsdomstolar.
- 3 Genom beslut av den 14 juli 2021 förpliktade domstolens vice ordförande Republiken Polen att fram till dess att slutlig dom meddelas i mål C-204/21
- a) dels tillfälligt upphöra med tillämpningen av bestämmelserna i artikel 27.1.1a i den ändrade lagen om Högsta domstolen, enligt vilka avdelningen för disciplinära mål är behörig att pröva, såväl i första som i andra instans, ansökningar om tillstånd att inleda ett straffrättsligt förfarande mot domare eller biträdande domare, att häkta dem, att anhålla dem eller låta dem inställa sig inför domstol, dels tillfälligt avbryta verkningarna av de beslut som avdelningen för disciplinära mål redan har antagit med stöd av förevarande artikel och som tillåter att ett straffrättsligt förfarande inleds mot en domare eller att personen ska anhållas, och avstå från att hänskjuta de mål som avses i nämnda artikel till en domstol som inte uppfyller de krav på oavhängighet som bland annat har fastställts i domen av den 19 november 2019, A. K. m.fl. (Oavhängigheten hos avdelningen för disciplinära mål vid Högsta domstolen) (C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982),
 - b) tillfälligt upphöra med tillämpningen av artikel 27.1.2 och 27.1.3 i den ändrade lagen om Högsta domstolen, med stöd av vilken avdelningen för disciplinära mål är behörig att pröva mål avseende ställningen och ämbetsutövningen för domare vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen), bland annat i arbetsrättsliga och socialförsäkringsrättsliga mål, samt i mål avseende dessa domares pensionering, och att avstå från att hänskjuta dylika mål till en

domstol som inte uppfyller de krav på oavhängighet som bland annat har fastställts i domen av den 19 november 2019 A. K. m.fl. (Oavhängigheten hos avdelningen för disciplinära mål vid Högsta domstolen) (C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982),

- c) tillfälligt upphöra med tillämpningen av artikel 107.1.2 och 107.1.3 i den ändrade lagen om allmänna domstolar, samt artikel 72.1.1–72.1.3 i den ändrade lagen om Högsta domstolen, enligt vilka det är tillåtet att hålla domare vid allmänna domstolar disciplinärt ansvariga för att ha prövat om en domstol uppfyller kravet på att den ska vara oavhängig och opartisk och ha inrättats enligt lag i den mening som avses i artikel 19.1 FEU och i artikel 47 i stadgan,
- d) tillfälligt upphöra med tillämpningen av artikel 42a.1 och 42a.2 och artikel 55.4 i den ändrade lagen om allmänna domstolar, artiklarna 26.3 och 29.2 och 29.3 i den ändrade lagen om Högsta domstolen, artikel 5.1a och 5.1b i den ändrade lagen om förvaltningsdomstolarna, samt artikel 8 i ändringslagen, i den mån de förbjuder de nationella domstolarna att kontrollera efterlevnaden av kravet i Europeiska unionen på att en domstol ska vara oavhängig och opartisk och inrättats enligt lag i den mening som avses i artikel 19.1 FEU och i artikel 47 i stadgan,
- e) tillfälligt upphöra med tillämpningen av artiklarna 26.2, 26.4–26.6 och 82.2–82.5 i den ändrade lagen om Högsta domstolen, samt artikel 10 i ändringslagen, där det fastställs att avdelningen för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter har exklusiv behörighet att pröva klagomål om en domares eller en domstols bristande oavhängighet, och
- f) underrätta Europeiska kommissionen – senast en månad efter delgivningen av beslutet av den 14 juli 2021 – om samtliga åtgärder som Republiken Polen vidtagit för att fullt ut följa detta beslut.

Parternas yrkanden

- 4 Kommissionen har yrkat att domstolen ska
 - förplikta Republiken Polen att till unionens budget betala ett löpande dagligt vite med ett belopp som kan förmå denna medlemsstat att utan dröjsmål följa de interimistiska åtgärder som det förordnats om i beslutet av den 14 juli 2021,
 - fastställa att det dagliga vitet ska betalas från det att beslutet om denna ansökan om interimistiska åtgärder meddelas, till dess att Republiken Polen har vidtagit samtliga erforderliga åtgärder för att följa de interimistiska åtgärder som det förordnas om i detta beslut, eller till dess att slutlig dom meddelas i mål C-204/21, och
 - förplikta Republiken Polen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 5 I sitt yttrande, som inkom den 1 oktober 2021, har Republiken Polen begärt att målet ska prövas av domstolens stora avdelning och yrkat att kommissionens yrkande ska ogillas.

Republiken Polens begäran om att målet ska hänskjutas till domstolens stora avdelning

Argument

- 6 Republiken Polen anser att med hänsyn till att beslutet av den 14 juli 2021 är av prejudicerande karaktär och till själva innehållet i kommissionens yrkande, ska detta yrkande prövas av domstolens stora avdelning. Härvidlag har Republiken Polen hävdade att ett beslut om vitesföreläggande mot en medlemsstat inte får antas av en ensamdomare, särskilt i ett mål där principiella invändningar har riktats mot unionens behörighet.
- 7 Nämnda medlemsstat har även påpekat att detta är första gången som kommissionen har yrkat att vite ska föreläggas som en interimistisk åtgärd till följd av att ett tidigare beslut inte har följts, och att detta yrkande är otydligt. Domstolens vice ordförandes beslut av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen (C-121/21 R, EU:C:2021:752), det enda beslut varigenom domstolen utdömt vite under dylika omständigheter, innehåller inte heller någon motivering av de kriterier som tillämpats för att fastställa vitesbeloppet.

Bedömning

- 8 I detta avseende ska det inledningsvis erinras om att enligt artikel 161.1 i domstolens rättegångsregler, jämförd med artikel 1 i domstolens beslut 2012/671/EU av den 23 oktober 2012 om domstolens vice ordförandes dömande uppgifter (EUT L 300, 2012, s. 47), ska domstolens vice ordförande själv avgöra ansökningar om uppskov med verkställigheten eller om interimistiska åtgärder, alternativt utan dröjsmål hänskjuta sådana ansökningar till domstolen.
- 9 Enligt dessa bestämmelser har domstolens vice ordförande således tilldelats behörighet att besluta med anledning av ansökningar om interimistiska åtgärder. Domstolens vice ordförande kan emellertid, när vederbörande anser att särskilda omständigheter kräver att ansökan hänskjuts till en dömande sammansättning, hänskjuta ansökan till domstolen (beslut av domstolens vice ordförande av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen, C-121/21 R, EU:C:2021:752, punkt 10, och beslut av domstolens vice ordförande av den 6 oktober 2021, Polen/kommissionen, C-204/21 R–RAP, EU:C:2021:834, punkt 6).
- 10 Härav följer att det endast ankommer på domstolens vice ordförande att, från fall till fall, bedöma huruvida de ansökningar om interimistiska åtgärder som vederbörande har att ta ställning till kräver ett hänskjutande till domstolen för tilldelning till en dömande sammansättning (beslut av domstolens vice ordförande av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen, C-121/21 R, EU:C:2021:752, punkt 11, och beslut av domstolens vice ordförande av den 6 oktober 2021, Polen/kommissionen, C-204/21 R–RAP, EU:C:2021:834, punkt 7).
- 11 I förevarande fall innehåller kommissionens begäran om föreläggande av vite inte några uppgifter av sådant slag att det krävs att ansökan tilldelas en dömande sammansättning.
- 12 För det första förhåller det sig nämligen så, att även om Republiken Polen har hänvisat till betydelsen av de frågor som prövades i beslutet av den 14 juli 2021 och till den omständigheten att nämnda medlemsstat anser att dessa frågor inte omfattas av unionens befogenhet, kan det konstateras att prövningen av kommissionens yrkande inte medför en bedömning av dessa

frågor, utan endast att det ska fastställas huruvida det är nödvändigt att utdöma ett vite för att säkerställa att beslutet följs (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 20 november 2017, kommissionen/Polen, C-441/17 R, EU:C:2017:877, punkt 104).

- 13 För det andra kan Republiken Polen inte vinna framgång med sitt argument att det är första gången kommissionen begär att ett löpande vite ska föreläggas som en interimistisk åtgärd och att de bestämmelser som reglerar prövningen av en sådan begäran är otydliga, eftersom domstolens stora avdelning, genom beslut av den 20 november 2017, kommissionen/Polen (C-441/17 R, EU:C:2017:877), redan har prövat en sådan begäran från kommissionen om löpande vite, och vice ordföranden, genom beslut av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen (C-121/21 R, EU:C:2021:752), har förordnat om vite till följd av att domstolens vice ordförandes beslut av den 21 maj 2021, Tjeckien/Polen (C-121/21 R, EU:C:2021:420) inte följts.
- 14 För det tredje kan det konstateras att argumentet att domstolens vice ordförande generellt sett inte kan utdöma ett vite utan att hänskjuta målet till en dömande sammansättning redan har underkänts genom domstolens vice ordförandes beslut av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen (C-121/21 R, EU:C:2021:752).
- 15 Det saknas således anledning att hänskjuta kommissionens begäran till domstolens stora avdelning.

Huruvida kommissionens yrkande om föreläggande av ett löpande vite kan tas upp till prövning

Argument

- 16 Republiken Polen har gjort gällande att kommissionens yrkande om föreläggande av ett löpande vite inte kan tas upp till prövning.
- 17 I detta avseende har nämnda medlemsstat gjort gällande att kommissionen genom detta yrkande inte har preciserat det vitesbelopp som den anser ska utdömas. Det ankommer emellertid på kommissionen att exakt definiera innehållet i de interimistiska åtgärder som den anser ska vidtas. Denna underlåtenhet innebär dessutom ett åsidosättande av Republiken Polens rätt till försvar, då den innebär att denna medlemsstat fräntas sin rätt att på ett ändamålsenligt sätt kunna framföra sina synpunkter på vitesbeloppet.

Bedömning

- 18 Det ska erinras om att inom ramen för det system med rättsmedel som föreskrivs i fördraget kan en part, i enlighet med artikel 278 FEUF, inte enbart begära att domstolen ska förordna om uppskov med verkställigheten av den rättsakt som angripits i huvudsaken, utan även åberopa artikel 279 FEUF för att beviljas interimistiska åtgärder. I enlighet med denna bestämmelse kan domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder meddela den andra parten de interimistiska förelägganden som framstår som lämpliga (beslut av den 20 november 2017, kommissionen/Polen, C-441/17 R, EU:C:2017:877, punkt 96).

- 19 Artikel 279 FEUF ger således domstolen befogenhet att vidta de interimistiska åtgärder som den anser nödvändiga för att säkerställa att det slutliga avgörandet får full verkan (beslut av den 20 november 2017, kommissionen/Polen, C-441/17 R, EU:C:2017:877, punkt 97).
- 20 Domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder ska i synnerhet vara i stånd att säkerställa att föreläggandet riktat mot en part i enlighet med artikel 279 FEUF får full verkan, genom att vidta alla nödvändiga åtgärder för att nämnda part ska rätta sig efter det interimistiska beslutet. En sådan åtgärd kan bland annat bestå i att utdöma ett vite för det fall den berörda parten inte rättar sig efter nämnda föreläggande (beslut av den 20 november 2017, kommissionen/Polen, C-441/17 R, EU:C:2017:877, punkt 100).
- 21 I detta sammanhang ska det noteras att det varken i artikel 279 FEUF eller i artikel 160 i rättegångsreglerna föreskrivs någon skyldighet för kommissionen att föreslå ett bestämt belopp för domstolen när den ansöker om att ett löpande vite ska föreläggas som en interimistisk åtgärd.
- 22 De förslag som kommissionen eventuellt har framfört beträffande vitesbeloppet kan under alla omständigheter inte vara bindande för domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder, eftersom det ankommer på den domaren att fastställa det vitesbelopp och den vitesform som vederbörande anser som lämpliga, varvid det fastställda vitet dels ska vara anpassat efter omständigheterna, dels ska stå i proportion till medlemsstatens betalningsförmåga (se, för ett liknande resonemang, beslut av domstolens vice ordförande av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen (C-121/21 R, EU:C:2021:752, punkt 50).
- 23 I det mål som gav upphov till beslutet av den 20 november 2017, kommissionen/Polen (C-441/17 R, EU:C:2017:877), fastställde domstolen dessutom storleken på det löpande vite som en medlemsstat skulle betala utan att kommissionens yrkande om föreläggande av detta vite innehöll några närmare uppgifter om vitesbeloppet.
- 24 Ett vitesföreläggande som grundas på ett yrkande som inte innehåller några uppgifter om vitesbeloppet kan för övrigt inte äventyra den berörda medlemsstatens rätt till försvar, eftersom medlemsstaten i fråga fortfarande har möjlighet att i sitt yttrande, i förekommande fall i andra hand, ange det vitesbelopp som den anser vara lämpligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet och dess betalningsförmåga.
- 25 Mot bakgrund av det ovan anförda ska Republiken Polens invändning om rättegångshinder ogillas.

Huruvida kommissionens yrkande om föreläggande av ett löpande vite är välgrundat

Argument

- 26 Kommissionen anser att för att följa beslutet av den 14 juli 2021 måste samtliga offentliga organ i Republiken Polen, inklusive domstolarna, avstå från att tillämpa de nationella bestämmelser som avses i detta beslut, till dess att slutlig dom meddelas i mål C-204/21.
- 27 Av de uppgifter som Republiken Polen tillhandahållit genom en skrivelse av den 16 augusti 2021 framgår dock inte att denna medlemsstat har vidtagit samtliga erforderliga åtgärder för att fullgöra de interimistiska åtgärder som anges i nämnda beslut.

- 28 För det första har ingen åtgärd vidtagits för att uttryckligen hindra avdelningen för disciplinära mål från att utöva de befogenheter som den tilldelats i de mål som avses i punkt 1 a och 1 b i beslutsdelen i beslutet av den 14 juli 2021.
- 29 I synnerhet ger de åtgärder som vidtagits av förste ordföranden vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) ordföranden på avdelningen för disciplinära mål möjlighet att vidta brådskande processuella åtgärder i mål där avdelningen för disciplinära mål måste framtas sin behörighet. För övrigt ska denna avdelning fortfarande pröva de mål som den tilldelats före den 5 augusti 2021, varvid ordföranden eller ledamöterna efter eget skön ska besluta huruvida det finns anledning att fullfölja förfarandet i dessa mål. I flera av dessa mål har avdelningen för disciplinära mål också beslutat att hålla muntlig förhandling eller att avgöra målet i sak.
- 30 Dessutom är dessa åtgärder endast tillämpliga till och med den 15 november 2021, och inte till dess att slutlig dom meddelas i mål C-204/21.
- 31 För det andra är de åtgärder som ordföranden på avdelningen för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter har vidtagit otillräckliga, dels eftersom denna avdelning kan fortsätta att döma i anhängiga mål, dels eftersom den fortfarande har exklusiv behörighet att pröva de mål som avses i punkt 1 e i beslutsdelen i beslutet av den 14 juli 2021, vilket innebär att de allmänna domstolarna fortfarande är skyldiga att avvisa dylika mål.
- 32 För det tredje har Republiken Polen inte hänvisat till någon åtgärd som vidtagits för att fullgöra dess skyldighet att upphäva verkningarna av de beslut som avdelningen för disciplinära mål redan har antagit, såsom krävs enligt punkt 1 a i beslutsdelen i ovannämnda beslut, eller för att iaktta de interimistiska åtgärder som avses i punkterna 1 c och d i beslutsdelen i detta beslut.
- 33 Under dessa omständigheter anser kommissionen att för att säkerställa att beslutet av den 14 juli 2021 ges full verkan, och för att garantera en effektiv tillämpning av unionsrätten jämte respekten för rättsstatsprincipen och unionsrättens integritet, är det nödvändigt att Republiken Polen åläggs att betala ett löpande dagligt vite med ett belopp som kan förmå denna medlemsstat att utan dröjsmål ge full verkan åt de interimistiska åtgärder som avses i detta beslut.
- 34 Republiken Polen har uppgett att man har vidtagit samtliga erforderliga åtgärder för att följa beslutet av den 14 juli 2021.
- 35 Nämnda medlemsstat anser att den enligt detta beslut inte är skyldig att upphäva de bindande verkningarna av ovannämnda bestämmelser, utan endast underlåta att tillämpa dem, vilket inte innebär att man måste anta bestämmelser med allmän giltighet. Följaktligen åvilar de skyldigheter som följer av nyssnämnda beslut enbart de organ som ska tillämpa dessa bestämmelser, det vill säga domstolarna och tjänstemännen med ansvar för disciplinära åtgärder.
- 36 Dessa skyldigheter är således inte riktade till organen inom den lagstiftande makten, eftersom de endast är behöriga att anta eller upphäva bestämmelser med allmän giltighet, vilket inte är nödvändigt i förevarande fall. Dessa organ har inte heller möjlighet att ändra innehållet i eller den bindande karaktären hos domstolsavgöranden utan att åsidosätta principen om maktindelning. I den polska rättsordningen har den verkställande makten inte heller befogenhet att vidta åtgärder för att iaktta ett föreläggande om att upphöra med tillämpningen av lagbestämmelser.

- 37 I enlighet med dessa principer och medlemsstaternas processuella autonomi har förste ordföranden vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) antagit föreskrifter men inom ramen för dessa hade det varit lämpligt att låta de dömande sammansättningarna besluta om huruvida de mål som är anhängiga vid dem ska vilandeförklaras eller avskrivas.
- 38 De grunder som kommissionen har åberopat för att visa att Republiken Polen inte har följt beslutet av den 14 juli 2021 avser i själva verket endast en begränsad del av beslutet. De exempel som kommissionen har anfört kan inte ligga till grund för att ifrågasätta den omständigheten att majoriteten av polska domstolar dömer i enlighet med detta beslut. I de sällsynta mål där polska domstolar har haft för avsikt att inte följa detta beslut har de offentliga myndigheterna inte möjlighet att påverka deras avgörande. Att få till stånd en omprövning av dylika avgöranden kan säkerställas vid en senare tidpunkt, genom ordinära och extraordinära rättsmedel. Det regelverk som införts är således tillräckligt, och mot bakgrund av principen om domstolarnas oavhängighet kan en medlemsstat inte åläggas att betala vite på grund av enskilda avgöranden som meddelats av dess nationella domstolar.
- 39 De åtgärder som Republiken Polen har vidtagit i förevarande mål motsvarar dessutom de som denna medlemsstat vidtagit till följd av beslutet av den 8 april 2020, kommissionen/Polen (C-791/19 R, EU:C:2020:277). I det mål som gav upphov till det beslutet begärde kommissionen dock inte att vite skulle föreläggas.
- 40 För det fall domstolen skulle finna att Republiken Polen inte har vidtagit samtliga erforderliga åtgärder för att följa beslutet av den 14 juli 2021, ska hänsyn tas till flera förmildrande omständigheter som utgör hinder mot föreläggande av vite.
- 41 För det första har Republiken Polen vidtagit samtliga åtgärder som är möjliga enligt polsk rätt. För det andra iakttar de polska domstolarna av princip beslutet av den 14 juli 2021, och eventuella motstridiga avgöranden kan upphävas eller lämnas utan avseende. För det tredje definierades de åtgärder som krävdes för att följa detta beslut i enlighet med kommissionens praxis i det mål som gav upphov till beslutet av den 8 april 2020, kommissionen/Polen (C-791/19 R, EU:C:2020:277). För det fjärde har Republiken Polen övervägt olika reformer som innebär att tvisten i mål C-204/21 har förlorat sitt föremål.

Bedömning

Föreläggande av vite

- 42 Genom beslut av den 14 juli 2021 vidtog domstolens vice ordförande ett antal interimistiska åtgärder, vilka det erinrats om i punkt 3 ovan och vilka Republiken Polen var skyldig att följa omedelbart.
- 43 Inledningsvis kan det dock konstateras att det inte framgår av handlingarna i målet att de åtgärder som Republiken Polen har vidtagit är tillräckliga för att säkerställa att dessa interimistiska åtgärder följs.
- 44 Republiken Polen har visserligen hänvisat till organisatoriska åtgärder som antagits av förste ordföranden vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen), men de argument som framförts i detta avseende visar inte att dessa åtgärder säkerställer ett fullständigt fullgörande av de skyldigheter som anges i punkt 1 a och 1 b i beslutsdelen i beslutet av den 14 juli 2021.

- 45 Republiken Polen har således inte med framgång bestridit kommissionens påstående att ordföranden på avdelningen för disciplinära mål fortfarande har rätt att vidta brådskande åtgärder i de mål som denna avdelning är behörig att pröva enligt de nationella bestämmelser som avses i beslutdelen i beslutet av den 14 juli 2021.
- 46 Det framgår även av parternas samstämmiga yttranden att det, beroende på omständigheterna, är ordföranden eller ledamöterna på avdelningen för disciplinära mål som beslutar om huruvida handläggningen av pågående mål vid denna avdelning ska fortgå, och de åtgärder som vidtas av förste ordföranden vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) medför ingen skyldighet att vilandeförklara målet i fråga.
- 47 Republiken Polen har inte heller påstått att verkningarna av de beslut som redan antagits av avdelningen för disciplinära mål och som avses i punkt 1 a i beslutdelen i beslutet av den 14 juli 2021 har upphävts, då denna medlemsstat endast har hänvisat till ett fall där det beslutats om att vilandeförklara det aktuella målet.
- 48 De nationella bestämmelserna om behörigheten för avdelningen för disciplinära mål i de mål som avses i punkt 1 a och 1 b i beslutdelen i ovannämnda beslut är således fortfarande tillämpliga i den polska rättsordningen.
- 49 Republiken Polen har visserligen hävdats att de vidtagna åtgärderna ändå är tillräckliga, av det skälet att det inte är nödvändigt att vidta bestämmelser med allmän giltighet för att upphäva de tvingande verkningarna av de aktuella nationella bestämmelserna, men det är härvidlag tillräckligt att konstatera att den omständigheten – som denna medlemsstat har vidgått – att avdelningen för disciplinära mål i vissa sammansättningar har åsidosatt en del av de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021 visar att den metod som Republiken Polen valt för att säkerställa att beslutet följs inte ger några effektiva garantier i detta avseende.
- 50 Republiken Polen har inte heller bestridit kommissionens påstående att det inte har vidtagits några nationella åtgärder för att fullgöra de skyldigheter som följer av punkt 1 c och 1 d i beslutdelen i nämnda beslut. Sagda medlemsstat har för övrigt inte lämnat några uppgifter till domstolen om på vilket sätt polska domstolar och myndigheter skulle ha uppfyllt dessa skyldigheter.
- 51 Vad slutligen gäller de skyldigheter som anges i punkt 1 e i beslutdelen i beslutet av den 14 juli 2021, har Republiken Polen inte på ett ändamålsenligt sätt bestridit kommissionens påståenden att de anhängiggjorda målen vid avdelningen för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter fortfarande kan prövas av denna avdelning, och att de mål som omfattas av denna avdelnings behörighet fortfarande ska hänskjutas dit av de allmänna domstolarna.
- 52 Det ska vidare noteras att Republiken Polen har hävdats att det inte var möjligt att vidta alternativa åtgärder för att följa beslutet av den 14 juli 2021, på grund av de begränsningar som omgärdar de nationella lagstiftande och verkställande organen befogenheter, och de polska domstolarnas exklusiva behörighet att pröva mål som är anhängiga eller redan avgjorda, men detta argument kan inte godtas.

- 53 Det är visserligen riktigt att eftersom ovannämnda beslut, i enlighet med artikel 279 FEUF, endast föreskriver interimistiska åtgärder medför det ingen skyldighet för Republiken Polen att upphäva de bestämmelser som avses i beslutets beslutsdel. På samma sätt utesluter inte unionsrätten på något sätt möjligheten att fullgörandet av ett sådant beslut delvis grundar sig på åtgärder som vidtas av domstolarna.
- 54 Det ska dock erinras dels om att en medlemsstat inte kan åberopa bestämmelser, praxis eller förhållanden i sin interna rättsordning som grund för att underlåta att iaktta skyldigheter som följer av unionsrätten (dom av den 12 november 2019, kommissionen/Irland (Vindkraftspark i Derrybrien), C-261/18, EU:C:2019:955, punkt 89), dels om att medlemsstaternas skyldighet att respektera unionsrätten gäller för alla deras myndigheter, även domstolarna, inom ramen för deras behörighet (dom av den 4 oktober 2018, kommissionen/Frankrike (Förskottsskatt), C-416/17, EU:C:2018:811, punkt 106).
- 55 Även om det antas att gällande bestämmelser i den polska rättsordningen inte tillåter att de lagstiftande eller verkställande organen vidtar allmänna åtgärder för att tillämpningen av de nationella bestämmelser som avses i beslutsdelen i beslutet av den 14 juli 2021 ska upphöra, saknar denna omständighet betydelse för frågan huruvida Republiken Polen verkligen har rättat sig efter detta beslut eller om det finns anledning att utdöma ett vite för att säkerställa att de interimistiska åtgärder som anges i beslutet får full verkan.
- 56 Det ska även påpekas att den omständigheten att Republiken Polen inom ramen för förevarande mål har vidtagit åtgärder som är jämförbara med de som denna medlemsstat vidtagit för att följa beslutet av den 8 april 2020, kommissionen/Polen (C-791/19 R, EU:C:2020:277), och att kommissionen inte ansett det lämpligt att begära att vite skulle föreläggas sedan dessa åtgärder vidtagits, i vart fall inte kan styrka att denna medlemsstat faktiskt har följt beslutet av den 14 juli 2021.
- 57 Under dessa omständigheter framstår det således som nödvändigt att förstärka effektiviteten av de interimistiska åtgärder som förordnats genom beslutet av den 14 juli 2021, genom att föreskriva att Republiken Polen ska föreläggas löpande vite för att avskräcka denna medlemsstat från att förhålla en anpassning av sitt agerande till förevarande beslut (se, analogt, beslut av domstolens vice ordförande av den 20 september 2021, Tjeckien/Polen, C-121/21 R, EU:C:2021:752, punkt 49).

Vitesbeloppet

- 58 För att fastställa det vitesbelopp som ska föreläggas i förevarande mål, ska det erinras om att beslutet av den 14 juli 2021 avser interimistiska åtgärder som måste iakttas för att undvika en allvarlig och irreparabel skada på unionens rättsordning, och således också på de rättigheter som tillkommer enskilda enligt unionsrätten och de värden som anges i artikel 2 FEU och som unionen grundar sig på, däribland rättsstatsprincipen.
- 59 Det kan även konstateras att Republiken Polen inte kan vinna framgång med de argument som den har anfört för att visa att det föreligger ”förmildrande omständigheter”.
- 60 För det första framgår det av den rättspraxis som det erinrats om i punkt 54 ovan att den omständigheten att polsk rätt utgör hinder mot att vidta ytterligare åtgärder för att följa beslutet av den 14 juli 2021 inte kan beaktas vid fastställandet av det vitesbelopp som ska föreläggas.

- 61 För det andra kan det konstateras att den polska regeringen förvisso har hävdad att trots att de åtgärder som vidtagits till följd av detta beslut är otillräckliga, rättar sig de polska domstolarna av princip efter beslutet. Nämnda medlemsstat har dock under alla omständigheter inte lagt fram några bevis som kan styrka att detta påstående är välgrundat.
- 62 För det tredje innebär inte den omständigheten att kommissionen i ett annat mål har ansett det lämpligt att inte inleda ett förfarande för att säkerställa att ett beslut om interimistiska åtgärder följs, även om den antas vara styrkt, att Republiken Polen kan undandra sig de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021 eller att det finns skäl att sänka det vitesbelopp som måste föreläggas för att avskräcka denna medlemsstat från att vidhålla sitt beteende.
- 63 För det fjärde kan Republiken Polens avsikt att inom ett år vidta en rad åtgärder för att reformera det polska domstolsväsendet, såvida denna medlemsstat inte agerar omedelbart, inte förhindra att den skada som det hänvisats till i punkt 58 ovan inträffar.
- 64 Med hänsyn till omständigheterna i målet och medlemsstatens betalningsförmåga ska Republiken Polen följaktligen förpliktas att till kommissionen betala ett löpande vite på 1 000 000 euro per dag, från det att förevarande beslut delges Republiken Polen till dess att denna medlemsstat iakttar de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021 eller, om så inte sker, till dess att slutlig dom meddelas i mål C-204/21.

Mot denna bakgrund beslutar domstolens vice ordförande följande:

- 1) **Republiken Polen förpliktas att till Europeiska kommissionen betala ett löpande vite på 1 000 000 euro per dag, från det att förevarande beslut delges Republiken Polen till dess att denna medlemsstat iakttar de skyldigheter som följer av domstolens vice ordförandes beslut av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593) eller, om så inte sker, till dess att slutlig dom meddelas i mål C-204/21.**
- 2) **Frågan om rättegångskostnader anstår.**

Underskrifter